

**החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, בדבר מתן
פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בין
אלתא מערכות בע"מ והתעשייה האווירית לישראל בע"מ לבין רפאל מערכות
לחימה מתקדמות בע"מ**

1. פתח דבר

מונחת בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק"), להסדר בין אלתא מערכות בע"מ (להלן: "אלתא") והתעשייה האווירית לישראל בע"מ (להלן: "התע"א") לבין רפאל מערכות לחימה מתקדמות בע"מ (להלן: "רפאל").

לאחר שבחנתי את ההסדר, כמו גם את השפעתו האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי, כי בכבילות שבהסדר אין כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים מצטברים אלו אשר ינומקו בהמשך, מצאתי כי ההסדר ראוי לפטור לפי סעיף 14 לחוק.

2. העסקה והצדדים לה

התע"א היא חברה ממשלתית בבעלות מדינת ישראל העוסקת בקשת של מערכות בתחום הביטחון, ובין השאר במערכות מטוסים, מערכות מודיעין, מערכות תקשורת ועוד. אלתא, שהיא בבעלותה של התע"א, עוסקת במחקר, פיתוח, ייצור ומכירה של מערכות לחימה והגנה מתקדמות ומתמחה, בין היתר, בפיתוח וייצור מערכות מכ"ם ובכלל זה פודים מכ"מים.

רפאל גם היא חברה ממשלתית בבעלות מדינת ישראל העוסקת במחקר, פיתוח, ייצור ומכירה של מערכות לחימה והגנה מתקדמות, ובין השאר במערכות ימיות, בלוחמה אלקטרונית, במערכות נשק ועוד. רפאל מתמחה, בין היתר, בפיתוח וייצור מערכות אלקטרואופטיות ובכלל זה פודים אלקטרואופטיים.

פוד נישא הוא מעין מכל המורכב על גבי מטוסים, שבתוכו ניתן להתקין מערכות שונות, ובכלל זה מערכות אלקטרואופטיות ומכ"מיות. הגם ששני סוגי המערכות משמשים למשימות צבאיות, ובפרט לאיסוף מודיעין או לתקיפת מטרות, הם אינם מקיימים ביניהם תחליפיות גבוהה, וזאת נוכח הבדלים מהותיים במאפייניהם. כך, לשם המחשה, בעוד שהשימוש בפוד מכ"מי אפשרי בכל מזג אוויר, פוד אלקטרואופטי יעיל בעיקר בתנאי ראות טובים. לעומת זאת, פוד אלקטרואופטי הוא בעל דיוק רב יותר, ולכן מתאים יותר לתקיפת מטרות.

רפאל ואלתא מבקשות כעת לשתף פעולה בפיתוח מוצר חדש – פוד אלקטרואופטי בעל מחוש מכ"מי. על-פי ההסכם, אלתא תהיה אחראית על פיתוח המחוש המכ"מי ורפאל תהיה אחראית על שילובו בפודים בתצורה שהוגדרה בהסדר (להלן: "תצורת הפוד מושא ההסדר") – תצורת פודי ה-ReeceLite וה-Litening המשווקים על ידי רפאל. שיתוף הפעולה יביא לשילוב היכולות המשלימות של כל אחד מהצדדים להסדר (אלתא בתחום המכ"ם ורפאל בתחום האלקטרואופטי). בנוסף צפוי ההסדר לחסוך חלק ניכר מהעלויות הכבדות שהיו מושתות על אלתא או על רפאל בנפרד, לו מי מהן הייתה מבקשת לפתח פוד משולב כאמור באופן עצמאי ולשם כך הייתה נדרשת, בין היתר, לפתח יכולות עצמאיות בתחום האלקטרואופטי או המכ"מי, לפי העניין.

ההסכם כולל התחייבות של אלתא למכור את המחשבים המכ"מיים לרפאל בלבד (למעט אם ישולבו במערכת שאינה מוכללת בתצורת הפוד מושא ההסדר), כמו גם התחייבות שלא לשווק פודים בתצורת הפוד מושא ההסדר שהם בעלי יכולת אלקטרואופטית (למעט במקרים שפורטו בהסדר). רפאל התחייבה לא לשווק פודים בתצורת הפוד מושא ההסדר שהם בעלי יכולת מכ"מית, שלא לשווק מכ"ם לפודים כאמור שאינו מתוצרת אלתא (למעט במקרים פרטניים אחרים שפורטו בהסדר).

עוד נכללה בהסדר התחייבות של אלתא להימנע מרכישת מזגנים לפודים מתוצרת חברת Liebherr במטרה למכור אותם לצד שלישי כמוצר העומד בפני עצמו.

תוקף תניות אלו לפי ההסכם הינו לעשר שנים. במקרה של ביטול ההסכם, חלק מהכבילות יחולו למשך שלוש שנים מיום הביטול.

3. הניתוח התחרותי

פודי תקיפה אלקטרואופטיים מיוצרים בארץ על-ידי רפאל בלבד, אשר נחשבת לאחת מהחברות המובילות בעולם בנושא זה. רפאל אינה עוסקת בפודים מכ"מיים ואינה מתכננת לעסוק בתחום זה. אלתא מהצד השני היא הגוף המוביל בארץ בתחום מערכות המכ"ם לפודים ואינה עוסקת או מתכננת לעסוק בפודים אלקטרואופטיים, וכך גם התע"א. פיתוח עצמאי של כל אחד מתחומי הידע הנזכרים ממילא מצריך השקעת משאבים ניכרת וזמן רב. משרד הביטחון, הלקוח הסופי היחיד בארץ של פודים לסוגיהם, הביע תמיכה בשיתוף הפעולה.

משכך, לא נמצא כי ההסדר, שעניינו שיתוף פעולה בפיתוח, ייצור ושיווק מוצר חדש המשלב בין היכולות של כל אחד מהצדדים להסדר, מעורר חשש לפגיעה בתחרות.

הכבילות הנלוות להסדר נחוצות למימוש עיקרו. ראשית, התחייבותן ההדדית של אלתא ורפאל בכל הנוגע לבלעדיות באספקה וברכישת המחוש המכ"מי מחזקת את האינטרס המשותף ובכך מתמרצת אותם להשקיע מהונס וממרצם בשיתוף הפעולה. שנית, המגבלות שנטלו על עצמם הצדדים בכל הנוגע לשיווק פודים בעלי יכולות משולבות, מובנות על רקע רצון הצדדים ליהנות מפירות ההשקעה המשותפת על ידי מניעת תחרות למוצר המשותף.

באשר למגבלות על כל צד מפני שיווק פודים בתחומי הליבה של הצד האחר להסדר, במהלך פיתוח הפוד המשולב, הצדדים יעבירו ביניהם ידע רב הנוגע למבנה, ליכולות, לדרישות, להתנהגות ולתפוקות של המערכות האלקטרואופטיות והמכ"מיות המיועדות לשילוב בפוד, לפי העניין. מדובר בידע רגיש ויקר ערך המתבסס על ניסיון של עשרות שנים של כל אחד מהצדדים להסדר. כבילות אי התחרות נועדו, אם כן, לצמצם את הסיכון שמא הידע שהעביר את צד אחד להסדר ישמש את הצד השני למטרות שהן זרות לשיתוף הפעולה, ועל כן הן נחוצות למימוש עיקרו של ההסדר.

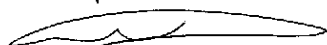
המזגן אליו נוגעת ההתחייבות הנזכרת של אלתא מסופק על ידי Liebherr עבור הפודים של רפאל. התחייבותה של אלתא שלא לשווק את המזגן כמוצר העומד בפני עצמו נלווית להסכמה של רפאל, הטוענת לזכויות בקניין הרוחני במזגן, לאספקת מזגנים על ידי Liebherr לאלתא לכל שימוש שהוא. בנסיבות אלה, ומשלא נמצא כי יש בכבילה זו כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות, אינני רואה קושי ממתן פטור גם לה.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש למשך 10 שנים.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

אורי שוורץ

הממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, ט"ז באדר א תשע"ו

25 בפברואר, 2016